

Miomir ABOVIĆ (Tivat)

Univerzitet Mediteran – Podgorica

abovicmiomir@t-com.me

ŽUTA ŠTAMPA – POGLED IZ LINGVISTIČKOGA UGLA

U radu ćemo se baviti (lingvo)stilističkim aspektima jezika žute štampe. U fokusu interesovanja biće međudnos i uzajamna zavisnost određenoga tematskog bloka, sa jedne strane, i jezičko-stilske realizacije toga tematskog kompleksa, sa druge. Istraživanje ćemo sprovesti na korpusu koji čine reprezentativni časopisi te vrste štampe.

Ključne riječi: *žuta štampa, sintaksa, stilski postupak, stilogenost, pravopis, parcelacija*

Tematika ovoga rada je proučavanje jezika žute štampe, tj. jezično-pravopisnih sredstava i načina njihove upotrebe koji se kao određeni toposi pojavljuju u časopisima te vrste. Riječ je, zapravo, o izvjesnom broju ustaljenih postupaka organizovanja jezičkog materijala koji se analitičkim putem daju izdvojiti i opisati i koji obuhvataju različite nivoe lingvističke analize. Te je stilske postupke, naravno, nužno posmatrati u odnosu uzajamne zavisnosti i nedjeljivoj povezanosti sa sadržajem navedenih tekstova, njihovim označenim. A na označeno tih tekstova, odnosno njihov sadržaj upućuje i metaforika njihovog označitelja – naziv *žuta štampa* je prijevod imeničke sintagme *yellow pages* koja označava časopis koji se štampa na nekvalitetnom papiru. Odavde logičkim zaključivanjem i mehanizmima asocijacije slijedi da je saznajno-tematski kvalitet tekstova koji se štampaju na papiru takvoga kvaliteta jednak kvalitetu toga papira. I zaista, radi se o časopisima čija sadržina obuhvata tekstove sa tematikom vezanom za događaje iz života javnih ličnosti. U fokusu pažnje novinara tih časopisa su životna dešavanja estradnih zvijezda, pjevačica i pjevača (prije svega folk muzike), ali i događaji iz života raznih voditelja, glumaca, sportista itd. Premda tematika tekstova tih časopisa nije sasvim uniformna, primarni razlog postojanja te štampe je objavljivanje tekstova senzacionalističkog usmjerenja, tekstova o navodnim ili stvarnim

skandalima vezanim za živote poznatih, tekstova čija su tematika raznorazni tračevi ili prosto tekstova koji pokušavaju ironijskim ili ironijsko-invektivnim odnosom spram nekog događaja iz života određene javne ličnosti da privuku pažnju čitalaca. Po pravilu radi se o kraćim tekstovima praćenim brojnim (često) provokativnim fotografijama i upravo ta kombinacija kratkih tekstova i (često) provokativnih fotografija kojima se potvrđuje i dokumentuje ono što je napisano i jeste strukturno-koncepcijska osnova časopisa te vrste. Nije potrebno naglašavati da su ti časopisi namijenjeni čitaocima najniže intelektualne profilacije kakvih je u svakoj populaciji i najviše. Riječ je o jedinkama koje nemaju nikakve potrebe za istinskim saznanjem i duhovnim bogaćenjem i ispunjenjem, već za jednim vidom gubljenja vremena. U ovome slučaju taj se fenomen realizuje kroz iščitavanje tekstova koji ih, sa jedne strane, *ne opterećuju*, a, sa druge, zadovoljavaju njihovu potrebu i *glad* za informacijama i senzacijama vezanim za život njihovih estradnih junaka u koje se mnogi od njih, svjesno ili nesvjesno, projektuju. Takvoj koncepciji tih časopisa, vijestima o događajima iz života poznatih ličnosti, dominantno senzacionalističke i ironijsko-invektivne intencije, imanentan je i određen repertoar jezičko-stilskih postupaka, repertoar koji u tekstovima date štampe pokazuje veliku stabilnost i uniformnost. Građu za ovaj rad ekscerpirali smo iz časopisa *Skandal* i *Svijet* koji su klasični predstavnici te vrste štampe u nas.

Naslovi su u toj štampi stilističko sredstvo od izuzetnog značaja. I inače (...) *birajući naslov ili podnaslov, produktor teksta polazi od potrebe da što sažetije pruži osnovnu informaciju o sadržaju toga teksta (referencijalna funkcija naslova), da privuče pažnju recipijenta (konativna funkcija), izrazi vlastitu osobnost (ekspresivna funkcija).*¹ Za produktore tekstova proučavanih časopisa naročito je bitan konativni aspekt funkcije naslova. Evo nekoliko karakterističnih primjera: „Crna Vranička, može li grđe?!“ (*Svijet*, 10.3.2010, 5); „Mina otkačila Igora“ (*Skandal*, 10.08.2010, 8); „Na meti psihički obojlele obožavateljke!“ (*Svijet*, 10.03.2010, 16-17); „Nevjerni Boban!“ (*Svijet*, 10.03.2010, 23); „I Brena šutnula Milija!“ (*Svijet*, 10.03.2010, 24-25); „Pobegao iz zatvora zbog Dragane Mirković!“ (*Skandal*, 5.10.2010, 13); „Tanja Savić hoće kući!“ (*Skandal*, 5.10.2010, 14-15); „Fahreta bi me ubila!“ (*Svijet*, 6.10.2010, 2-3); „Zorana u vezi sa oženjenim“ (*Svijet*, 6.10.2010, 14-15). Naslovima tekstova u tim časopisima često se uspostavljaju asocijativne veze sa određenim poznatim ostvarenjima (nazivima poznatih filmova, poznatim rečenicama iz određenih filmskih scena itd.), poznatim iskazima vezanim za određene istorijske događaje i sl. Primjeri: „Obračun kod Grand Korala!“ (*Svijet*, 10.3.2010, 2-3); „Jaman je malo nervozan!“ (*Svijet*, 10.3.2010, 10); „Sestre u akciji!“ (*Svijet*, 6.10.2010, 34-35); „Kocka je bačena“ (*Skandal*, 1.06.2010, 7). Taj postupak, u kontekstu tematike tekstova datih časopisa, stil-

¹ Marina Katnić-Bakaršić, *Stilistika*, Sarajevo, 2001, 269.

ski je veoma učinkovit. Naime, asocijacijama na naziv nekog poznatog filma, rečenicu iz neke poznate filmske scene ili istorijskog događaja ukorijenjenih u kolektivnu svijest koji sami sobom nose veliku energiju i izražajnu snagu i naslov određenog članka postaje ekspresivniji, a članak primamljiviji za recipijente kao potencijalni objekat čitanja. Sve to pod uslovom da čitateljstvo tih časopisa uopšte zna o kojim filmovima, filmskim scenama itd. se radi (što svakako nije čest slučaj).

Specifična stilogenost časopisa te vrste oblikuje se i upotrebom određenih pravopisnih sredstava. Jedan od postupaka generisanja ekspresivnosti na pravopisnom nivou koji je topos tekstova te štampe jeste intenzivna upotreba uzvičnika. Primjeri:

„Pred više od 10.000 ljudi, Aco Pejović je u petak 1. oktobra održao prvi solistički koncert u Beogradu!“ (*Skandal*, 5.10.2010, 7);

„Osim što ima pilence pored sebe, Ana Bekuta može da se ponosi i time što joj je dečko prilično galantan!“ (*Svijet*, 26.05.2010, 12);

„Bojan Marović ovih dana ima posla preko glave!“ (*Svijet*, 26.05.2010, 13);

„Mala Mirka Vasiljević baš ne žali keš!“ (*Skandal*, 10.08.2010, 17);

„Ume Haris Džinović vrhunski da peva, ume vrhunski da zarađuje, a bogami, ume i vrhunski da troši!“ (*Skandal*, 10.08.2010, 31);

„Mora da se sprema (Marinko Rokvić, M.A.) za neki novi reality show!“ (*Skandal*, 1.06.2010, 26);

„Sudeći po tome koliko je vremena provela u kupovini, Katarina Živković se dobro spremila za Farmu!“ (*Skandal*, 7.09.2010, 5);

„Milan Topalović pobjednik je trećeg Grand festivala!“ (*Svijet*, 10.03.2010, 2);

„Firmirana torba, fensi patike... samo još fali blajhana kosa pa da Aca Lukas bude novi Milan Stanković!“ (9.03.2010, 23);

„Završilo se na verbalnom sukobu, umesto da je kao šmeker (Miki Manojlović, M.A.) nastavio ka restoranu Sokoj gde je i pošao!“ (*Skandal*, 2.03.2010, 21);

„Prošlog četvrtka ... jedna od najlepših TV voditeljki Radmila Radenović rodila je carskim rezom sina!“ (*Skandal*, 2.03.2010, 24);

„Romansa ipak nije pokvarila utisak o Anabeli pa je publika odlučila da ona iz Kuće na Košutnjaku izlazi kao vicešampion!“ (*Skandal*, 2.03.2010, 2).

Upotreba uzvičnika, ako prihvatimo Rifaterovu postavku da (...) *stilemi nastaju manje predvidljivom i nepredvidljivom upotrebom jezičkih jedinica, odnosno, predstavljaju odstupanje od norme, od uobičajenoga*², u svim navedenim i brojnim sličnim primjerima te vrste ima nesumnjivo stilogeni karakter. Uzvičnik se definiše kao interpunkcijski znak (...) *koji se stavlja iza rečenica, grupa riječi i pojedinih riječi da označi njihov povišeni ton, tj. onda kada se želi izraziti emocionalni stav govornika. Najčešće se radi o uzvičnim ili eksklamativnim rečenicama, kojima se iskazuje ushićenje, čuđenje, zadivljenost, ogorčenje, nevjerica, zgražavanje, ili o uzvičnim izrazima koji odstupaju od uobičajene, neutralne forme rečenice.*³ U toj definiciji uzvičnika bitno je naglasiti dvije crte – sa jedne strane njegovu upotrebu u slučajevima kada govornik želi izraziti svoj emocionalni stav i, sa druge, upotrebu uzvičnika *najčešće* (naglašavanje M.A.) u uzvičnim ili eksklamativnim rečenicama i uzvičnim izrazima kojima se izražava povišena afektivnost i koji odstupaju od neutralne forme rečenice. Nadovezujući se na drugu stavku, možemo zaključiti da je primarni domen upotrebe toga interpunkcijskoga znaka obilježavanje kraja uzvične rečenice, rečenice kojom se (...) *izražava zabrana, zapovijed ili poticaj.*⁴ U navedenim primjerima uzvičnik se, međutim, očigledno upotrebljava van svoga primarnoga domena i u drugačijem kontekstu. U navedenim primjerima, naime, uzvičnik se stavlja na kraj izjavnih rečenica, rečenica kojima se pruža obična informacija o nekoj datosti iz vanjezičkog univerzuma i koje su inače lišene afektivnog naboja. Zamjenom interpunkcijskih znakova, finalizacijom datih rečenica uzvičnikom umjesto očekivanom tačkom, autori tekstova tih časopisa svjesno intervenišu na planu stila – uobičajeno neutralna intonacija takvih iskaza ustupa mjesto iskazu kome se pridaje emocionalni stav, povišena afektivnost što bi trebalo, u autorskoj intenciji, da ima za posljedicu intenziviranje doživljaja koji se stvara kao rezultat recepcije date informacije u svijesti čitalaca tih tekstova.

Stilogena upotreba interpunkcijskih znakova u tekstovima tih časopisa obuhvata i trotačku. Navodimo primjere:

„A kako su 24 sata (Goga Sekulić i njen dečko – M.A.) bili sami, logično je da su se malo i zaigrali...“ (*Svijet*, 26.05.2010, 26);

„Naime, kako je dvorac od neprocjenjive vrijednosti, samo za minimalne radove na njemu trebaće izdvojiti cifru koja se piše sa šest nula. A možete samo da pretpostavite koliko će, suma sumarum, biti cjelokupno restauriranje...“ (*Svijet*, 26.05.2010, 13);

² Marina Katnić-Bakaršić, *Stilistika*, Sarajevo, 2001, 38.

³ Hasnija Muratagić-Tuna, *Bosanski, hrvatski, srpski aktuelni pravopisi*, Sarajevo 2005, 244-245.

⁴ Lada Badurina, Ivan Marković, Krešimir Mićanović, *Hrvatski pravopis*, Zagreb 2007, 50.

„On je, kako otkriva naš izvor, Mini obećao da će kupiti stan na kredit...“ (*Skandal*, 10.8.2010, 8);

„Bila je toliko izbezumljena zbog Hasana da je malo falilo da od cele priče odustane...“ (*Skandal*, 21.09.2010, 8);

„Na svakom koraku priča da je voli, da je uvek bila jedina žena u njegovom životu, da nijednu drugu ženu ne priznaje...“ (*Skandal*, 21.09.2010, 8);

„A onda su on (Nenad Jestrović, M.A.) i njegova supruga Tamara skoknuli i do Crne Gore, da se malo odmore od Dubaija, Maldiva i Tenerifa...“ (*Skandal*, 10.08.2010, 27);

„E sad, ako se uzme u obzir da su zbog reklame za stars žvake mnogi prozivali Mariju Kilibardu da joj smrdi iz usta, pitamo se šta će tek biti sa Sanjom Marinković...“ (*Skandal*, 7.09.2010, 7).

Trotačka se definiše kao interpunkcijski znak kojim se označava (...) nezavršenost ili isprekidanost rečenice i misli⁵. U svim navedenim i ostalim primjerima te vrste imamo, međutim, u informativnom pogledu više-manje potpune i zaokružene iskaze na čijem kraju bismo očekivali tačku. Generisanje stilogenosti i ovde se, kao i u slučaju primjera sa uzvičnikom, postiže supstitucijom interpunkcijskih znakova, neuobičajenom i neočekivanom upotrebom određenog interpunkcijskog znaka. Trotačka, naime, u kontekst informativno cjelovitih iskaza unosi elemenat nedovršenosti. Na taj način, taj interpunkcijski znak, da tako kažemo, *otvara* iskaz za potencijalno nove informacije i pruža recipijentu priliku za domišljanje nastavka informativnog lanca što se, opet u kontekstu tematike tekstova tih časopisa, može okarakterisati kao učinkovit stilski postupak na nivou ortografije.

Pravopisno-stilski postupak koji se takođe može smatrati toposom tekstova te štampe jeste upotreba zagrade. Primjeri:

„Kao, recimo, Sanja Đorđević koja je ugrabila priliku (bolje nego prilika nju) i otišla na nekoliko dana da se odmori!“ (*Skandal*, 7.09.2010, 26);

„Miloš je prvo uštedeo na prevozu – cenkanjem sa taksistom uspeo je da obori cenu sa 15 na 8 evra (sa sve ženom Brankom i stvarima).“ (*Skandal*, 10.8.2010, 20);

„Zima je pri kraju (barem kalendarski), treba se pripremiti za lepše vreme (barem meteorološki).“ (*Skandal*, 2.03.2010, 22);

„Kod nje je bilo baš široko, naročito u donjem delu leđa (koji neki nazivaju i dupetom).“ (*Skandal*, 2.03.2010, 22);

⁵ *Pravopis crnogorskoga jezika*, Ministarstvo prosvjete i nauke, Podgorica, 2010, 95.

„Kad bi neko objasnio Nikoli Rokviću da bi trebalo da skokne do plastičnog hirurga i nabaci silikonske grudi (da ne kažemo sise), možda bi i pobeđio na takmičenju za Mis mokre majice.“ (*Skandal*, 2.03.2010, 17);

„Lepa Lukić je svakako bila najradosnija pošto je konačno dobila svoju Milicu (i to sa baterijama) za koju se... mnogo vezala“ (*Svijet*, 3.03.2010, 6);

„Firmirana torba, fensi patike (sa sve rajsfēršlusom) i stameni muški stav... samo još fali blajhana kosa pa da Aca Lukas bude novi Milan Stanković!“ (*Skandal*, 9.03.2010, 23);

„Posle mesec dana provedenih na Filipinima i ishrane koja se sastojala od pirinča na dva načina, Goca Tržan se (što je potpuno razumljivo) uželela prave, domaće kuhinje.“ (*Skandal*, 5.10.2010, 18);

„Pošto nije ljubitelj igre Prazan stan je dosadan, Mia Borisavljević je rešila da gajbu (al' ne pivsku, nego stambenu) opremi nameštajem.“ (*Skandal*, 21.09.2010, 18).

I u upotrebi zagrade ogleda se međuzavisnost sadržajne usmjerenosti tekstova tih časopisa i njihovog stilskog oblikovanja. Naime, produkcovanje više ili manje uspjеле duhovitosti na osnovu nekog događaja iz života poznatih ličnosti, često na bazi ironijskog odnosa spram toga događaja, jedna je od karakterističnih intencija autorā tih tekstova. Kreiranje iskaza duhovitog sadržaja gotovo da se nameće kao obaveza autorima članaka tih časopisa; duhovitost se u časopisima te vrste često forsira što nerijetko ima za posljedicu umetanje konstatacija sa tom intencijom i u kontekste u kojima im nije mjesto te stvaranje na taj način jezičkih konstrukcija koje bismo, najblaže rečeno, mogli nazvati stilski neuspjelim i estetski neukusnim. Zagrada kao pravopisno sredstvo za obilježavanje umetnutih riječi i konstatacija⁶, u kontekstu imperativa produkcije (kvazi)duhovitosti, autorima članaka tih tekstova dobrodošla je iz dva pravca – s jedne strane kao sredstvo za dodavanje duhovitih konstatacija u iskaz koji već ima takvo usmjerenje, a, s druge, za umetanje konstatacija duhovitog sadržaja u iskaz koji sam po sebi nije takav. U oba slučaja osnovni cilj, forsiranje duhovitosti, realizovan je – u prvom slučaju nastaju iskazi zasićeni tom kategorijom (duhovitošću), a u drugom se ona ipak pojavljuje umetnuta u iskaze koji sami po sebi nemaju duhovito usmjerenje.

Određene stilske strategije u časopisima te vrste opažaju se i na sintaksičkom planu. Jedna od markantnih je tzv. parcelacija. Pod ovim pojmom podrazumijeva se (...) realizacija jedne rečenice u više tekstovnih jedinica (ili

⁶ Hasnija Muratagić-Tuna, *Bosanski, hrvatski, srpski aktuelni pravopisi*, Sarajevo, 2005, 291.

jednog iskaza u nizu intonaciono izdvojenih segmenata međusobno odvojenih tačkama).⁷ Primjeri:

„Ona je u jednom klubu održala koncert na kome se toliko iscrpila da joj je i kosa bila mokra. **Ali to je nije sprečilo da peva puna dva i po sata...**“ (*Skandal*, 5.10.2010, 7);

„Šta je Zorica Brunclik htela da postigne kada je uz pesmu izabrala ovaj stajling, nikome nije jasno. **Tim pre što je isti maznula od mlađe koleginice Dajane Paunović...**“ (*Skandal*, 9.03.2010, 6);

„Da bi došle do studija i stejdža, zvezde najpre moraju da savladaju blatnjavu baru. **I to kakvu.**“ (*Skandal*, 9.03.2010, 13);

„Zato je silazeći sa stejdža visoko zadigla haljinu i pokazala zanosne noge. **I satenske gačice u boji haljine!**“ (*Skandal*, 9.03.2010, 15);

„(...) gutala ih je (kroasane, M.A.) brzinom svjetlosti. **I to u komadu!**“ (*Svijet*, 10.03.2010, 4);

„A kako joj je dečko u dalekoj Australiji, posjetioci ovog kompleksa mogu bez bojazni da uživaju u svim čarima pjevačicine figure. **I to do mile volje...**“ (*Svijet*, 10.03.2010, 12);

„Naravno, nijesu izostali ni trubači, koji su još više usijali atmosferu, a kad je prisutnima opao šećer, stigla je i grandiozna torta. **Na šest spratova!**“ (*Svijet*, 26.05.2010, 16);

„Mora da se sprema (Marinko Rokvić, M.A.) za neki novi reality show! **I to do sada neviđen na ovim prostorima.**“ (*Skandal*, 1.06.2010, 26);

„Kao, recimo, Sanja Đorđević koja je ugrabila priliku (bolje nego prilika nju) i otišla na nekoliko dana da se odmori. **I igra vaterpolo. U pličaku.**“ (*Skandal*, 7.09.2010, 26);

„Pošto nije ljubitelj igre Prazan stan je dosadan, Mia Borisavljević je rešila da gajbu (al' ne pivsku, nego stambenu) opremi nameštajem. **I to sve prošlog ponedeljka(...)**“ (*Skandal*, 21.09.2010, 18);

„Provokativnim fotografijama(...) Adrijana Lima još jednom je potvrdila da s razlogom nosi epitet najseksipilnije mame na svijetu. **Pa i više od toga! Jer, sumnjamo da će ijedan muškarac ostati ravnodušan pri pogledu na razgoličenu srbijansku snajku...**“ (*Svijet*, 26.05.2010, 36);

„Osim što ima pilence pored sebe, Ana Bekuta može da se ponosi i time što joj je dečko prilično galantan! **Jer, kako drugačije objasniti to što**

⁷ Marina Katnić-Bakaršić, *Stilistika*, Sarajevo, 2001, 262.

joj je dragi bez ikakvog povoda kupio čuku vrijednu 8000 eura.“ (*Svijet*, 26.05.2010, 12);

„Danijela Vranić je s punim pravom osvojila titulu 'najteživija ličnost festivala'. **Jer, kada je u studio u Košutnjaku ušetala poput utvare sa četvoro očiju, malo je reći da je preplašila sve prisutne.**“ (*Svijet*, 10.03.2010, 5).

Primjena toga stilskog postupka motivisana je osnovnom njegovom funkcijom koja se definiše kao (...) *naglašavanje važnosti svakog elementa, isticanje sadržaja svakog pojedinačnog parcellata, čime se pojačava emocionalnost i retoričnost teksta.*⁸ Zanimljivo je primijetiti, vezano za tekstove tih časopisa, veoma učestalo izdvajanje u posebnu tekstovnu jedinicu konstrukcija koje uvode veznici *i* i *jer*. To je razumljivo ako uzmemo u obzir činjenicu da, s jedne strane, veznik *i* funkcioniše kao sintaksičko sredstvo kojim se najavljuje pojava dodatnog, novog sadržaja čija se informativna bitnost potcrtava osamostaljivanjem u posebnu tekstovnu jedinicu omeđenu tačkama, a s druge, informativni značaj uzročnog kompleksa samog po sebi i za potencijalne recipijente datih tekstova, kompleksa koji se stoga izdvaja u posebnu tekstovnu i uvodi veznikom *jer*.

Karakteristična pojava na nivou rečenice u tekstovima te štampe je upotreba glagola govorenja u funkciji metajezičkih modifikatora. Primjeri:

„Glumac ima ozbiljnu nameru da nauči da vozi avion, ali će mu za to trebati dosta vremena jer, **kako kaže**, godinu dana traje samo teorijski deo...“ (*Skandal*, 10.08.2010, 33);

„On je, **kako otkriva naš izvor**, Mini obećavao da će kupiti stan na kredit...“ (*Skandal*, 10.08.2010, 8);

„**Kako kažu njihovi zajednički prijatelji**, oboje su(...) dobro razradili taktike i strogo ih se pridržavaju.“ (*Skandal*, 21.09.2010, 8);

„**Kažu** da je zbog puta ispalio Nebojšu Vojvodića...“ (*Skandal*, 9.03.2010, 23);

„**Kako smo saznali**, Sandra će vreme posle operacije provesti u Milanu...“ (*Skandal*, 9.03.2010, 27);

„**Kažu** da je svađa trajala satima...“ (*Skandal*, 9.03.2010, 6);

„Jedini problem bio je, **kako otkriva naš izvor**, u tome što je žešće iznervirao ostale stanare...“ (*Skandal*, 9.03.2010, 11).

⁸ M. Katnić-Bakaršić, *Stilistika*, Sarajevo 2001, 263.

Glagolima govorenja u funkciji metajezičkih operatora u tim i sličnim primjerima ostvaruje se modifikacija govornog postupka. Dati fenomen (modifikacija govornog postupka), kad su u pitanju glagolski modifikatori realizuje se (...) *kao odnos govornika prema informaciji koju sadrži propozicija... u smislu njene verodostojnosti, nedvosmislenosti, ubedljivosti, jasnosti, umešnosti itd. Na komunikativnom planu ovaj odnos distanciranja od sadržaja propozicije ili insistiranja na njenom sadržaju, predstavlja strategiju govornog lica da deluje iskreno, ubedljivo i autoritativno u određenoj situaciji.*⁹ O upotrebi obezličanog oblika *kažu* koji nalazimo u našim primjerima u funkciji operatora govornog postupka S. Ristić kaže da (...) *govorno lice, osim što kvalifikuje sadržaj propozicije kao informaciju preuzetu iz nekog neodređenog izvora, u prvi plan ističe svoju ocenu sadržaja propozicije ne dovodeći njenu faktivnost, verodostojnost u pitanje, kao i nameru da njen smisao, primeren određenoj situaciji, sugeriše sagovorniku.*¹⁰ Mogli bismo reći da glagoli govorenja kao metajezički operatori imaju ambivalentnu funkciju – s jedne strane, kvalifikacijom sadržaja propozicije kao informacije preuzete od nekog drugog izvora autori članaka tih časopisa, na neki način, uspostavljaju odnos distance prema onome što se propozicijom tvrdi, a s druge, daju određen legitimitet sadržaju propozicije u pravcu vjerodostojnosti i istinitosti.

U pojedinim tekstualnim odjeljcima nalazimo kombinaciju nekih od pobrojanih stilskih kategorija. Navodimo dva primjera:

„Model je revijski, prva linija, marka Dsquared, a cena – 15.000 evra. A uz takvu haljinu, naravno, ne ide brus. **Zato idu flasteri. Specijalni, obostrano lepljivi i dovoljno čvrsti da zadrže i najnestašnije silikone!** A Danijela ih baš nije štedela (flastere, ne silikone).“ (*Skandal*, 9.3.2010, 12);

„A onda su on i njegova supruga Tamara skoknuli i do Crne Gore, da se malo odmore od Dubaija, Maldiva i Tenerifa... **Pa su odseli u hotelu Splendid u Bečićima. I to svega tri nedelje.** Malo se ljudi brčkali u hotelskom bazenu, poneki put i večerali (bazena, ne Nenada) i baš su kulirali. Šta će čovek, ne zna šta valja...“ (*Skandal*, 10.8.2010, 27).

Spodeći rezultate analize jezika časopisa žute štampe možemo reći da autori tekstova tih časopisa barataju repertoarom jezičko-stilskih postupaka koji je u značajnoj mjeri ustaljen i stabilizovan.¹¹ Upravo jezik te štampe potvrđuje duboku istinitost tvrdnje da (...) *stil, stilističko, stilogeno... nisu samo*

⁹ Stana Ristić, *Modifikacija značenja i leksički modifikatori u srpskom jeziku*, Beograd 2009, 109-110

¹⁰ S. Ristić, *Modifikacija značenja i leksički modifikatori u srpskom jeziku*, Beograd 2009, 112.

¹¹ U ovome radu nijesmo se bavili leksikom ovih časopisa čije proučavanje može biti predmet posebnog rada.

*forma, samo 'ukras' – oni su uvijek duboko povezani sa značenjem i smislom teksta ili njegovih elemenata.*¹² Nijedan od analiziranih stilskih postupaka nije, naime, slučajno izabran, naprotiv – svaki ima svoje mjesto i funkciju u procesu intenzifikacije recepcije trivijalnih sadržaja koje se tim časopisima prenose. Tako da (da i mi finiširamo ovaj rad parcelisanom rečenicom) s pravom možemo govoriti o potpunoj banalnosti, neukusu i najnižoj tematskoj vrijednosti te štampe, ali svakako ne i o potpunoj jezičko-stilskoj neumješnosti njihovih autora.

Literatura

- Badurina, L. & Marković I. & Mićanović K. (2007), *Hrvatski pravopis*, Zagreb: Matica hrvatska.
- Katnić-Bakaršić, M. (2001), *Stilistika*, Sarajevo: Naučna i univerzitetska knjiga.
- Muratagić-Tuna, H. (2005), *Bosanski, hrvatski, srpski aktuelni pravopisi (sličnosti i razlike)*, Sarajevo: Bosansko filološko društvo.
- *Pravopis crnogorskoga jezika* (2010), Podgorica: Ministarstvo prosvjete i nauke.
- Ristić, S. (2009), *Modifikacija značenja i leksički modifikatori u srpskom jeziku*, Beograd: Institut za srpski jezik SANU.

Miomir ABOVIĆ

YELLOW PRESS – A LINGUISTIC POINT OF VIEW

In this paper the author deals with linguostylistic aspects of language of yellow press. The analysis was done on the corpus of “Scandal” and “Svijet” magazines, which are classic examples of yellow press in our country. It has been shown that, no matter how trivial and worthless the content of those magazines is, the authors of the articles from the magazines have developed a certain number of stylistic strategies which very successfully influence the readers’ reception of topics.

Key words: *yellow press, syntax, stylistic procedures, orthography*

¹² M. Katnić-Bakaršić, *Stilistika*, Sarajevo, 2001, 300.